

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa F. U.
przeciwko I. w T.
o odprawę pieniężną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 lipca 2023 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnowie
z dnia 21 stycznia 2022 r., sygn. akt IV Pa 23/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda F. U. na rzecz pozwanej I. w T. kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

(JK)

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Tarnowie wyrokiem z 21 stycznia 2022 r. oddalił apelację powoda FU od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie z 16 kwietnia 2021 r., oddalającego wniesione przez niego powództwo o zasądzenie od Izby Rzemieślniczej kwoty 49.000 zł tytułem odprawy pieniężnej przysługującej na podstawie § 5 Regulaminu wynagrodzeń pracowników Izby Rzemieślniczej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W wywiedzionej od powyższego orzeczenia skardze kasacyjnej powód, zaskarżając w całości wyrok Sądu Okręgowego, zarzucił naruszenie prawa materialnego przez przyjęcie, że Regulamin wynagrodzeń pracowników Izby Rzemieślniczej przyjęty na posiedzeniu Rady Izby w dniu 18 października 2012 r. nie miał przymiotu aktu obowiązującego, mającego stanowić podstawę dla wypłaty świadczeń pieniężnych, w szczególności dochodzonej przez skarżącego odprawy oraz naruszenie przepisów postępowania: 1) przez brak ustaleń w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia w sprawie, a więc przez brak ustaleń odnośnie do tego, w jaki sposób u strony pozwanej upubliczniane były dokumenty, w tym w szczególności takie, jak regulamin wynagradzania; 2) art. 233 k.p.c., przez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności wskutek uznania, że powód nie składał wiarygodnych zeznań w zakresie publikacji przedmiotowego regulaminu, a nadto błędną ocenę zeznań świadków słuchanych w niniejszej sprawie, a które winny być oceniane dodatkowo w powiązaniu z ujawnionymi okolicznościami takimi, jak sam bezsporny fakt uchwalenia Regulaminu wynagradzania przez Radę Izby, wypłacenie na jego podstawie świadczenia, jak i wiedzy świadków co do obowiązywania regulaminu; 3) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez brak należytego uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Wskazując na powyższe zarzuty, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnowie; ewentualnie wniósł dodatkowo o uchylenie także wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się na jej oczywistą zasadność. Zdaniem skarżącego, nie sposób uznać za słuszny wyrok oparty na całkowicie błędnym założeniu o braku obowiązywania u strony pozwanej Regulaminu wynagradzania z 2012 r. Nie poczyniono żadnych ustaleń co do tego, w jaki sposób upubliczniane były u pracodawcy względem pracowników dokumenty, w tym również regulaminy, które Sąd uznał za skutecznie przyjęte. Sąd bezpodstawnie nie zastosował Regulaminu wynagradzania w zakresie świadczeń wypłacanych pracownikom oraz nie odniósł się do wniosków dowodowych, jakie

zostały sformułowane przez pozwanego w jego pisemnych zeznaniach. Brak odniesienia się do nich w jakimkolwiek zakresie uznany być musi za kolejne rażące naruszenie prawa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania albo o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1), obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa

odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do

podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu. Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jej autor sugerował, że Sąd bezpodstawnie nie zastosował regulaminu wynagradzania w zakresie świadczeń wypłacanych pracownikom, pozostając w błędnym założeniu o braku obowiązywania u strony pozwanej Regulaminu wynagradzania z 2012 r. Skarżący

nie wskazał jednak przepisów prawnych, na bazie których skonstruował tę przesłankę przedsądu i tym samym nie przedstawił również żadnego wywodu prawnego uzasadniającego tezę o kwalifikowanym naruszeniu przez Sąd Okręgowy przepisów prawa. Argumentów na istnieniu powołanych przez powoda okoliczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należałoby więc poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych tego środka zaskarżenia, to jest w podstawach kasacyjnych i ich uzasadnieniu, co nie jest rolą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu.

Nadto wbrew twierdzeniom skarżącego, Sąd Okręgowy wyjaśnił, dlaczego uznał, że sporny Regulamin wynagradzania z dnia 18 października 2012 r., z którego powód wywodził swoje roszczenie, nie został prawidłowo przyjęty, a wręcz był powszechnie nieznany wśród pracowników strony pozwanej, przede wszystkim z uwagi na zaniechanie jego ogłoszenia w sposób umożliwiający załodze zapoznanie się z tym aktem. Mając na uwadze treść przepisu art. 77² § 5 k.p., Sąd drugiej instancji stwierdził, że aby uznać regulamin wynagradzania za obowiązujący, konieczne jest jego ogłoszenie w sposób umożliwiający pracownikowi zapoznanie się z jego treścią. Regulamin wynagradzania, na który powołuje się powód, był powszechnie nieznany (poza jedną osobą) właśnie z uwagi na brak jego powszechnego udostępnienia pracownikom Izby i dlatego akt ten nie obowiązywał u strony pozwanej. W konsekwencji tego, żądanie pozwu zasądzenia od pracodawcy różnicy między kwotą odprawy pieniężnej wyliczoną według § 5 ust. 5 Regulaminu wynagradzania z dnia 18 października 2012 r. a kwotą odprawy emerytalnej wypłaconej powodowi, jawi się jako nieuzasadnione i podlegające oddaleniu.

Odnosząc powyższe konkluzje Sądu Okręgowego do sposobu motywowania przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy stwierdzić, że sprowadza się ono w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżąca kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów i wynikające z

niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa materialnego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

T.L.

[ał]